

Eetproblemen bij mensen met autisme

Thomas Fondelli

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

1

Afbakening

- Waar gaan we het **niet** over hebben:
 - Eetmotorische problemen
 - Somatische oorzaken van eetproblemen (bv. reflux)
 - Allergieën
 - Invloed van medicatie op eetgedrag
- Uitsluiting nodig! Samenwerking met arts, logopedist, ergotherapeut en diëtist!

Eetproblemen bekijken met een autistische bril op

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

2

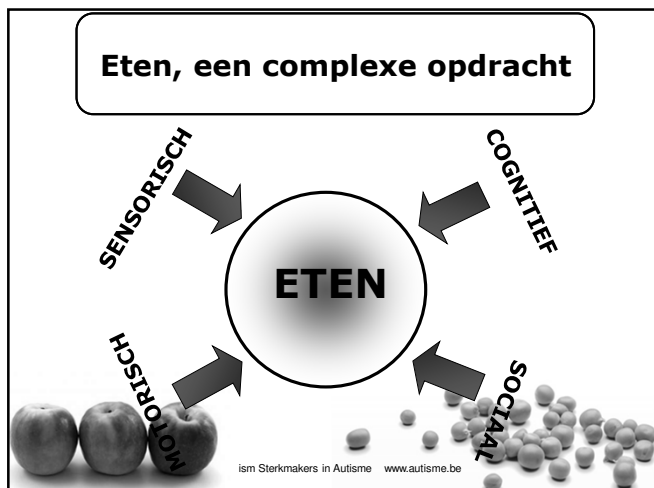
Verloop

- Eten, een complexe opdracht?
- Eetproblemen en autisme
 - Sensorische aspecten van eten
 - Eten en betekenisverlening
- Aan de slag!

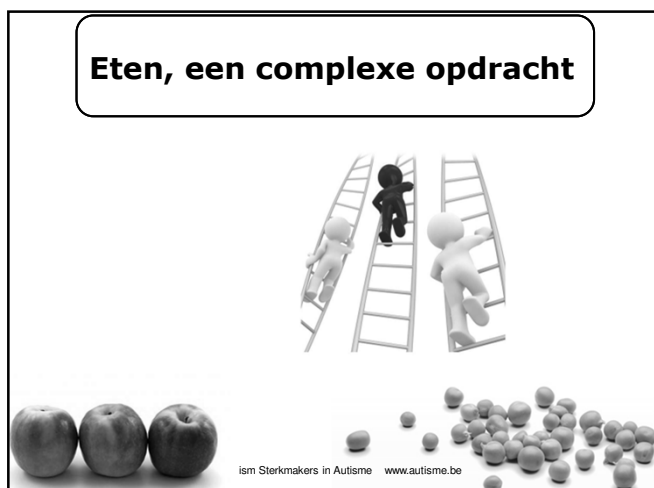

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

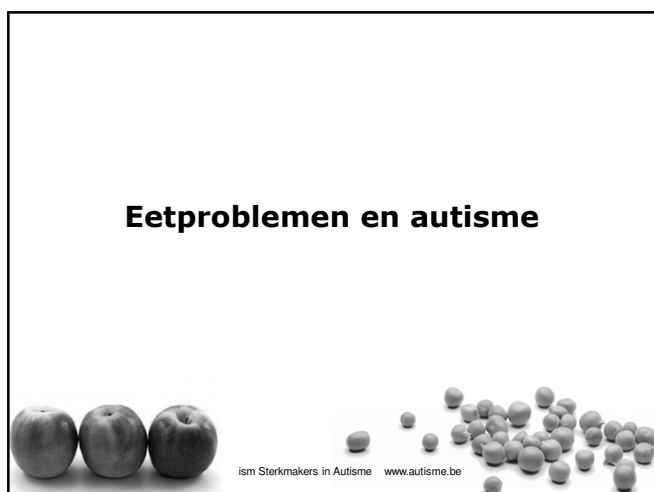
3

4

5

6

Als het eetprobleem...

- Een sensorisch probleem is
- Een betekenisverleningsprobleem is

7

Sensorische aspecten van eten

8

Sensorische aspecten van eten

- Hypo-responsiviteit
- Hyper-responsiviteit

9

Smaak

Hypo

- Weinig proeven
- Pikante of sterke smaken opzoeken

Hyper

- Hevig reageren op bepaalde smaken
- Moeite hebben met de afwisseling in smaken
- Smaken willen verdoezelen

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

10

Zicht

Hypo

- Gefascineerd zijn door een brokje voeding
- Heel lang aan een maaltijd bezig blijven

Hyper

- Alles strikt van elkaar gescheiden willen
- Geen gemengde gerechten eten
- Voorkeur hebben voor bepaalde kleuren in gerechten
- Kleine porties vragen

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

11

Reuk

Hypo

- Op zoek gaan naar voeding dat sterk ruikt
- Geuren prikkelen en motiveren niet

Hyper

- Hevig reageren op bepaalde geuren
- Geen warme gerechten willen eten omwille van de geur

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

12

Tactiel

Hypo

- Hamsteren
- Mond volproppen
- Voedsel met een uitgesproken tactiele sensatie opzoeken: krokant, sprankelend, ...

Hyper

- Hevig reageren op 'vezels'
- Alleen harde of zachte voeding willen
- Geen combinatie van zacht en hard willen
- Alles eerst met de handen willen aanraken

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

13

Gehoer

Hypo

- Zich niet bewust zijn van hun eigen gesmek en gesmak

Hyper

- Geen krokant voedsel willen eten
- Geen zacht voedsel willen eten

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

14

Niet alleen het voedsel 'prikkel't

- Prikkeling doorheen de dag
 - Iemand draagt zijn of haar lijf de hele dag met zich mee
 - Hoe komt iemand aan tafel?
- Prikkeling in de eetsituatie

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

15

HALF FULL

HALF EMPTY

Fight, flight or freeze

Gebrek aan energie of net sensation seeking

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

16

Eten en betekenisverlening

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

17

Autistisch denken

- Contextblindheid
 - Moeilijker spontaan de **waarneembare** context 'gebruiken' in het verlenen van betekenis
 - Moeilijker spontaan de **niet-waarneembare** context 'gebruiken' in het verlenen van betekenis

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

18

Voedsel herkennen en evalueren

- Herkennen: weten wat iets is en wat je er van mag verwachten
- Evalueren: is dit 'veilig' genoeg om op te eten?

19

Betekenisverlening en de eetsituatie

- De eetsituatie herkennen als eetsituatie
- Begrijpen wat hij mag verwachten van de eetsituatie
- Begrijpen wat men van hem/haar verwacht in de eetsituatie

20

Stelling

Hoe meer moeite iemand met autisme ervaart om:

- De situatie te herkennen als een eetsituatie
- De verwachtingen omtrent de eetsituatie te interpreteren

hoe meer hij/zij zich zal vastklampen aan details gekoppeld aan de voeding

21

Aan de slag!

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

22

Stelling

Om mensen met autisme en
eetproblemen te leren eten,
Moet je afstappen van de idee dat je hen
wil leren eten

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

23

Een behandelplan moet zich richten op

- Het creëren van een context waarin iemand kan eten en leren eten
= VERHELDEREN
- Stapsgewijs iemand helpen wennen aan voeding
= LEREN ETEN

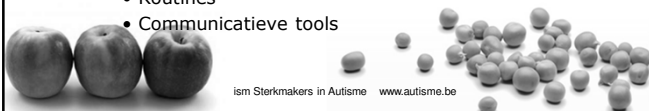

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

24

Verhelderen?

- Doelstellingen:
 - Rust creëren
 - Focus creëren
 - Motivatie creëren: 'ik kan dat!'
- Drie vormen van verheldering
 - Sensorische aanpassingen
 - Routines
 - Communicatieve tools

25

Sensorische aanpassingen

- Rust creëren
- Of net wakker maken

26

Routines

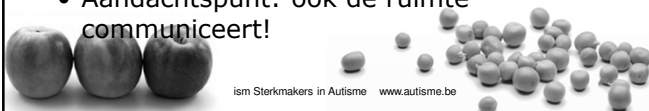
- Routines in tijd
- Routines in plaats
- Routines in handelingen

27

Communicatieve tools

- Objecten? Foto's? Pictogrammen?
- Wat verhelderen?
 - In de tijd?
 - Aan tafel?
- Aandachtspunt: ook de ruimte communiceert!

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

28

Eten of leren eten?

- De eetsituatie onderscheiden van de leersituatie?
- Eten ≠ Leren eten

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

29

Eten als eindresultaat

- Houdt in dat je steeds één methodiek voor ogen houdt:

L.L.L.-methodiek

(Rita Steens)

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

30

Eten als eindresultaat

HAPJES ETEN:

- Slikt gedeeltelijk in
- Kleine hapjes eten (met-zonder water)
- Grote hapjes eten

PROEVEN:

- Puntje van de tong
- In de mond
- Bijten - kauwen

GEWENNEN:

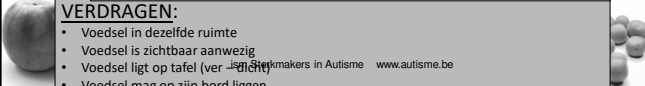
- Ruiken
- Voelen (handen – lippen)

INTERAGEREN:

- Met bestek opscheppen
- Met bestek voedsel manipuleren
- Mee helpen in koken

VERDRAGEN:

- Voedsel in dezelfde ruimte
- Voedsel is zichtbaar aanwezig
- Voedsel ligt op tafel (ver- en dicht)
- Voedsel mag op zijn bord liggen

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

31

Een aantal extra tips...

- Durf te spelen met eten!
- Biedt het kind succeservaring: Yes-set!
- Creëer veiligheid
- Proeven ≠ eten
- Het gaat niet om lusten!

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

32

Psycho-educatie

- Kader aanreiken
 - Leg uit wat er met je lichaam gebeurt als je eten in je mond stopt
 - Leg uit dat ons lichaam ons soms verwart
 - De last van gevoelige hersenen te hebben
.....

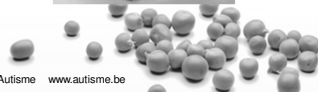
ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

33

Meer weten?

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

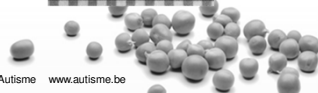

34

Meer weten?

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

35

Veel succes!

ism Sterkmakers in Autisme www.autisme.be

36
